

Best een zorg voor ouders van kinderen die op de basisschool extra ondersteuning nodig hebben: gaat dat wel goed als ze naar de middelbare school gaan? "Niet nodig, we hebben intensief contact met de basisschool, juist om ervoor te zorgen dat eersteklassers vanaf de eerste dag de juiste ondersteuning krijgen", zegt Marieke Ooijman van het ondersteuningsteam van Candea.

Marieke is orthopedagoog en ondersteuningsteamcoördinator bb, kb en mavo. Ze legt uit dat het ondersteuningsteam nauw samenwerkt met Romy Slagter en Odette Westerveld, oftewel Candea's contactpersonen voor het basis-onderwijs. "Romy en Odette hebben in een vroeg stadium contact met de leerkrachten en intern begeleiders van de basisscholen over wat hun leerlingen straks nodig hebben. Zij zijn het eerste aanspreekpunt, maar bij complexe hulpvragen sluiten wij als ondersteuningsteam aan. We willen dat kinderen meteen op de goede plek terecht komen en de juiste ondersteuning krijgen."

DYSLEXIE/DYSCALCULIE

Het aanbod is heel breed, zowel op sociaal-emotioneel als op didactisch gebied. Iedere leerling met een dyslexieverklaring krijgt in de eerste maatwerkperiode, aan het begin van het schooljaar, ondersteuning van een dyslexiecoach. Een onderdeel daarvan zijn de maatwerklessen *studerend met dyslexie*. Leerlingen met dyslexie hebben altijd recht op extra tijd, het gebruik van een tekstverwerker en voorleessoftware en aangepaste spellingsbeoordeling in de onderbouw. Marieke: "We blijven deze leerlingen tijdens hun schoolloopbaan volgen. Dat geldt ook voor leerlingen met dyscalculie."

SOCIAAL-EMOTIONEEL

Voor leerlingen die niet lekker in hun vel zitten of op school of thuis problemen ervaren, is er sociaal-emotionele ondersteuning. "Met deze leerlingen voeren we gesprekken. Dat kan maandelijks zijn maar ook wekelijks. De mentor heeft hierbij een signalerende rol door aan de bel trekken als het niet goed gaat met een leerling. Als het nodig is, zoeken we ook deskundige hulp buiten de school." De meest intensieve vorm van ondersteuning binnen Candea is de trajectgroep (op beide locaties). De trajectgroep is er voornamelijk voor leerlingen die veel baat hebben bij duidelijkheid en structuur of die tijdelijk een time-out nodig hebben. Marieke: "We nemen 's ochtends de dag door en 's middags bespreken we hoe het gegaan is, dat geeft rust. Ze kunnen ook tijdens de dag even naar de trajectgroep als ze dat fijn vinden."

BREED NETWERK

Het ondersteuningsteam werkt nauw samen met externe partners die zich met jongeren bezighouden. Het school-

maatschappelijk werk, het jongerenwerk en de jongerencoaches zijn op vaste momenten op school aanwezig. Ook met IrisZorg en bureau Halt heeft Candea intensief contact. "De lijntjes zijn heel kort. Als er iets speelt, wordt dat snel gezien en opgepakt. Samen kijken we wat de beste aanpak is en we kunnen leerlingen snel doorverwijzen." Ouders die specifieke vragen hebben over de ondersteuning op Candea zijn altijd welkom voor een gesprek. Een afspraak maken kan in overleg met de basisschool of door een mailtje te sturen naar r.slagter@candea.nl (vmbo/mavo) of o.westerveld@candea.nl (havo/vwo).

OPSTAPTRAINING

Candea heeft een opstaptraining voor kinderen die de overstap naar de middelbare school meer dan gemiddeld spannend vinden. "Gezonde spanning is normaal, dat hoort erbij. Deze training is voor kinderen die echt veel spanning ondervinden. Ze komen drie à vier keer naar Candea om de school alvast te leren kennen, zodat ze succeservaringen opdoen en meer zelfvertrouwen krijgen", legt Marieke Ooijman uit. Tijdens de training oefenen de kinderen sociale vaardigheden, zoals omgaan met spanning en voor jezelf opkomen. Ook ontmoeten ze medewerkers en zien ze de school in bedrijf. De ervaringen met de opstaptraining zijn heel positief. De aanmelding gaat via de basisschool.

METEEN IN DE EERSTE KENNISMAKEN MET HET GYMNASIUM

Heb jij een vwo-advies en ga je volgend jaar naar Candea, dan maak je meteen in de brugklas kennis met het gymnasium. Dat is 'verplicht', omdat we willen dat je bewust kiest om in de tweede klas wel of niet het gymnasium te doen.

Kennismaken met het gymnasium houdt in dat je één maatwerkperiode les krijgt van Julian van Haeren. Hij is docent klassieke talen, maar zijn vak is veel meer dan Latijn en Grieks. "De antieke cultuur en geschiedenis zijn net zo belangrijk. De combinatie met de talen maakt het vak heel bijzonder. De lessen in de eerste klas zijn leuk en smeuïg, maar ik geef wel een reëel beeld. Dan weten leerlingen wat ze kunnen verwachten als ze in de tweede voor het gymnasium kiezen." Een prettige bijkomstigheid voor Julian is dat hij altijd gemotiveerde leerlingen heeft, wat de lessen extra productief maakt.

V.l.n.r.: Nolan, Julian en Koen.

Aan het belang van 'die dode talen' wordt weleens getwijfeld, maar daar moet je bij Julian niet mee aankomen. "Via Latijn en Grieks ontwikkel je taalinzicht, waardoor je de moderne vreemde talen makkelijker leert. Je begrijpt naamsvallen beter en je herkent woorden sneller." Ook draagt het gymnasium bij aan een brede algemene ontwikkeling. "Met kennis van de klassieke oudheid kijk je anders naar onze samenleving. Dat is heel leerzaam. En filosofie en retorica zijn onderdeel van de lesstof, wat belangrijke bagage is voor wetenschappelijk onderwijs."

Voordat twee leerlingen aan het woord komen, nog een laatste vraag aan Julian: moet je voor het gymnasiumdiploma naar een school met alleen gymnasium? "Nee, in heel Nederland gelden dezelfde examennormen, dus ook op Candea krijg je een volwaardig gymnasiumdiploma."

Nolan Denys (11): "Ik leer graag talen. Ik heb het voordeel dat mijn moeder mij Franstalig heeft opgevoed, maar ik ben ook al een jaar met Duits bezig. Engels gaat eigenlijk vanzelf. Latijn is extra leuk, omdat je ook andere dingen leert. Bijvoorbeeld welke landen en steden de Romeinen inpikten en wie Julius Caesar was. Je hebt ook woorden die uit het Latijn komen, zoals Nivea. Dat betekent sneeuwwit."

Koen Minnaert (12): "Latijn is anders dan andere talen en bijzonder, want niet iedereen leert het. Ik vind de geschiedenis leuker dan de taal. Je leert over de oorlogen, maar ook dat de Romeinen de uitvindsters zijn van het viaduct en de riolering. Daar wist ik al iets van, maar nu veel meer. De lessen zijn hartstikke leuk."

in the picture

TECHNASIUM: IETS BEDENKEN DAT NOG WORDT UITGEVOERD OOK

Misschien wel het leukste aan het technasium is dat een project dat je met een groepje hebt gedaan ook zomaar uitgevoerd kan worden. Zoals recent het nieuwe groene schoolplein van de locatie Saturnus (is fantastisch geworden). En daarvoor hoef je niet in de bovenbouw te zitten, zoals blijkt uit de opdracht waarmee havo/vwo-eersteklassers binnenkort aan de slag gaan.

Ze mogen een plan maken voor een ander stukje buitenruimte van de locatie Saturnus. Het is nu nog een beetje troosteloos, maar het moet een fijne plek worden om te verblijven. Bijvoorbeeld met een overkapping of bankjes, maar dat mogen de leerlingen zelf weten. "Ze hebben carte blanche, als het maar mooi en klimaatbestendig wordt", zegt technasiumdocent Bert Carpaij. Voor de opdracht gaan de leerlingen ook op onderzoek naar een tuincentrum. Carpaij: "Het is niet even gooien. Ze moeten een eigen plan maken, waarbij de taken goed verdeeld worden. Het is onderzoeken en ontwerpen, maar ook plannen, samenwerken en presenteren."

Isa Soer, Puck Meeuwissen en Fabiënne Gielen hebben er zin in. Het technasium was voor alle drie een reden om voor Candea te kiezen. "Het is leuk dat je niet alleen de schoolvakken hebt die je ver-

vraagjes aan isa soer

Waarom Candea? Een heel fijne school en dichtbij, want ik woon in Loo.

Leukste dag? Maandag of dinsdag, als we onderzoek & ontwerp (technasium) hebben. Maandag heb ik een slecht humeur en dinsdag is zo voorbij, dus dinsdag.

Wat doe je in de pauze? Met vriendinnen in de aula kletsen en eten. En leren als we meteen daarna een toets hebben.

Hoe zijn de docenten? Heel aardig, uhm... de meesten dan. Als er wat is, kun je bij ze terecht en ze letten op je cijfers en hoe je het doet in de klas.

Hoe zou jij lesgeven? Uitleg geven en goed helpen, eigenlijk net zoals de docenten die ik heb.

Wanneer aan? Het verschil met de basisschool qua huiswerk en toetsen.

AFRICAN-PUB-KWIS VOOR GOEDE DOELEN

Heeft u geen plannen voor woensdag 27 november? Zet dan de African-Pub-Kwis in cultureel centrum De OGtent (Duiven) in de agenda. Een supertof initiatief van een groepje 4-vwo'ers, die uit zichzelf met het plan kwamen om geld in te zamelen voor leeftijdsgenoten die het minder goed getroffen hebben.

De leerlingen kwam op het idee door hun docent Carol Akasa, die Engels geeft en kinderen in haar geboorteland Kenia financieel ondersteunt zodat ze naar school kunnen. Maar er is nog een goed doel: stichting Lumen Mundi (*licht van de wereld*) van Margreet Carpaij, de nicht van technasiumdocent Bert Carpaij. Na haar pensioen verkocht ze haar huis en bouwde ze van de opbrengst in Ghana een school voor kinderen met een beperking.

Beide projecten zijn nooit klaar en om ze een 'boost' te geven, bedachten de 4-vwo'ers de African-Pub-Kwis. Een pubkwis met een Afrikaans tintje en dus ook met een paar Afrikaanse vragen - leer gerust die vlaggen en hoofdsteden uit uw hoofd - maar reken vooral op de gebruikelijke pubkwisvragen over sport, showbizz, geschiedenis, kunst etc. (en op Afrikaanse hapjes van Carol Akasa).

De organisatoren van de maandelijkse pubkwis in de OGtent werken de laatste woensdagavond graag mee aan dit initiatief. De grote zaal is beschikbaar, zodat naast de vaste teams er plek genoeg is voor andere teams. Aanmelden kan als team, maar ook individueel, want een leuk team samenstellen is op de avond zelf (aanvang 20.00 uur) snel geregeld.

De inleg is vrij, dus iedereen bepaalt zelf hoeveel geld er naar Kenia en Ghana gaat. Betalen kan contant of via een QR-code. De hoofdprijs is voor de kinderen in Afrika, maar de leerlingen maken, naast leuke vragen, zelf een prijs voor de winnaars van de African-Pub-Kwis. Aanmelden kan via een mailtje naar b.carpaij@candea.nl.

AGENDA

20 nov. Voorlichtingsavond ouders groep 7 en 8 vmbo/mavo (Eltensestraat, 19.30- 21.00 uur). **21 nov.** Voorlichtingsavond ouders groep 7 en 8 mavo/havo/vwo (Saturnus, 19.30-21.00 uur). 4-havo hbo-bezoek 'Van leerling naar student'. **25 t/m 29 nov.** Herkansingen toetsweek 1 havo/vwo-bovenbouw. **26 nov. en 3, 10 en 17 dec.** Sportoriëntatie 5-havo en 6-vwo (vanaf 14.15 uur). **4 dec.** Studiemiddag vanaf 12.15 uur (leerlingen vrij). **5 dec.** Sinterklaasviering leerjaar 1 (vanaf 14.15 uur). **12 dec.** Uitreiking Liemerse Sportprijs (aula Saturnus). **13 dec.** Radboud Try-out 4-vwo. **18 dec.** Eindejaarsmarkt 1-(s)bb/kb (Eltensestraat, 19.00-20.00 uur). **19 dec.** Profielwerkstukdag 5-havo en 5-vwo. Eindejaarsviering bovenbouw. **20 dec.** Eindejaarsviering 1-kb/mavo, 1-mavo/havo/vwo, 2-bb/kb/mavo en 3-havo/vwo (daarna kerstvakantie t/m 5 januari).